

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 08.03.2005, sp. zn. 11 Tcu 18/2005, ECLI:CZ:NS:2005:11.TCU.18.2005.1

Číslo: 12/2006

Právní věta: V ustanovení § 397 odst. 1 tr. ř. jsou upraveny především otázky procesního postupu soudu při rozhodování o přípustnosti vydání osoby do ciziny (zejména kdo je oprávněn podat příslušný návrh, který soud o něm rozhoduje a v jaké formě soudního zasedání). Podle § 397 odst. 3 tr. ř. se pak rozhoduje nejen o vazbě vydávané osoby (o jejím vzetí do vydávací vazby, o přeměně předběžné vazby na vazbu vydávací), ale také se vysloví, že vydání této osoby do ciziny je přípustné. S ohledem na ustanovení § 397 odst. 4 tr. ř. je proti takovému rozhodnutí o vydání přípustná stížnost. Stejně závěry platí, i pokud jde o rozhodnutí učiněné podle § 397 odst. 2 tr. ř., kterým se vysloví, že vydání není přípustné.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 08.03.2005

Spisová značka: 11 Tcu 18/2005

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vydání do ciziny

Předpisy: § 397 odst. 1 tr. ř.

§ 397 odst. 2 tr. ř.

§ 397 odst. 3 tr. ř.

§ 397 odst. 4 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k opravnému prostředku ministra spravedlnosti, který podal podle § 397 odst. 5 tr. ř. v trestní věci vydání do ciziny obviněného M. U., státního občana T., zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 11. 2004, sp. zn. Nt 333/2003 a usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 1. 2005, sp. zn. 11 To 169/2004 a Městskému soudu v Praze přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Ministerstvo pro spravedlnost, ženy, mládež a rodinu země Š. - H. (Spolková republika Německo) požádalo dopisem ze dne 25. 11. 2003 o vydání státního občana Turecké republiky M. U. k trestnímu stíhání pro trestnou činnost podrobně specifikovanou v příkazu k zatčení vydaném Obvodovým soudem v Kielu, Spolková republika Německo, ze dne 13. 5. 2003, sp. zn. 43 Gs 712/03.

Po předběžném šetření podal dne 14. 6. 2004 v posuzované věci státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze u Městského soudu v Praze návrh na rozhodnutí o přípustnosti vydání jmenovaného do Spolkové republiky Německo.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 15. 11. 2004, sp. zn. Nt 333/2004, bylo podle § 397 odst. 1 tr. ř. rozhodnuto tak, že vydání M. U. do Spolkové republiky Německo k trestnímu stíhání je přípustné pro trestnou činnost, kterou soud souhrnně skutkově vymezil s uvedením časového období a místa jejího páčání.

Proti tomuto usnesení podal obviněný M. U. stížnost, která byla usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 1. 2005, sp. zn. 11 To 169/2004, podle § 148 odst. 1 písm. a) tr. ř. jako nepřipustná zamítnuta.

Ministr spravedlnosti s odkazem na ustanovení § 397 odst. 5 tr. ř. předložil tuto věc Nejvyššímu soudu České republiky k přezkoumání správnosti uvedeného pravomocného rozhodnutí s odůvodněním, že předmětné rozhodnutí Městského soudu v Praze především trpí formálním nedostatkem ve výrokové části, když neobsahuje popis jednotlivých skutků, jichž se rozhodnutí týká, a v tomto směru poukázal na judikaturu soudů (rozhodnutí pod č. 49/1996 Sb. rozh. tr.). V závěru pak ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení doplnil, anebo zrušil a rozhodl sám o přípustnosti vydání, popřípadě přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Jak již bylo výše konstatováno, stížnost M. U. (dále též jen „vydáváný“) proti napadenému usnesení Městského soudu v Praze byla Vrchním soudem v Praze dne 20. 1. 2005 pod sp. zn. 11 To 169/2004 zamítnuta s tím, že proti usnesení podle § 397 odst. 1 tr. ř. o přípustnosti vydání do ciziny zákon stížnost vůbec nepřipouští, neboť podle § 397 odst. 4 tr. ř. je přípustná stížnost pouze proti rozhodnutím podle odstavců 2 a 3 tohoto ustanovení (tj. pouze proti rozhodnutí o vzetí do vydávací vazby, popřípadě o přeměně předběžné vazby ve vazbu vydávací, anebo proti rozhodnutí o propuštění z vazby), ale nikoliv proti vlastnímu rozhodnutí o přípustnosti vydání.

Přestože návrh ministra spravedlnosti v tomto směru ničeho nenamítal, musel se Nejvyšší soud před vlastním přezkoumáním napadeného usnesení zabývat otázkou, zda výše uvedený právní názor Vrchního soudu v Praze je správný, neboť ustanovení § 397 odst. 5 tr. ř. zakládající oprávnění ministra spravedlnosti předložit věc Nejvyššímu soudu k přezkoumání správnosti rozhodnutí zmiňuje právní moc rozhodnutí uvedeného v § 397 odst. 3 tr. ř., jehož obsahem je podle názoru vrchního soudu toliko rozhodnutí o vazbě, resp. o přeměně předběžné vazby ve vazbu vydávací. S ohledem na právní názor zastávaný vrchním soudem by případně mohly vyvstat i pochybnosti o tom, jaké rozhodnutí je ministr spravedlnosti vlastně oprávněn předložit Nejvyššímu soudu s návrhem na přezkoumání jeho správnosti, tj. zda rozhodnutí o přípustnosti vydání, či pouze rozhodnutí o vazbě vydávaného. V posuzované věci je navíc třeba připomenout, že rozhodnutí napadené ministrem spravedlnosti neobsahuje výrok o přeměně předběžné vazby ve vazbu vydávací (tedy výrok podle § 397 odst. 3 tr. ř.), ale o této otázce bylo rozhodnuto samostatným usnesením Městského soudu v Praze ze dne 22. 11. 2004, sp. zn. Nt 333/2004, jež nabylo právní moci ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 1. 2005, sp. zn. 12 To 170/2004, jímž byla podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. jako nedůvodná zamítnuta stížnost vydávaného.

Podle § 397 odst. 1 tr. ř. ve znění novely č. 539/2004 Sb. platí, že po skončení předběžného šetření rozhodne na návrh státního zástupce ve veřejném zasedání krajský soud, v jehož obvodu osoba, o jejíž vydání jde, má pobyt nebo byla zadržena, zda je vydání přípustné. Jestliže soud vysloví, že vydání není přípustné, a osoba, o jejíž vydání jde, je ve vazbě, rozhodne zároveň o jejím propuštění z vazby (§ 397 odst. 2 tr. ř.). Pokud krajský soud vysloví, že vydání je přípustné, tak vezme osobu, o jejíž vydání jde, do vydávací vazby, pokud tak již neučinil předseda senátu podle § 396 odst. 1 tr. ř.

Jestliže se vydávaná osoba již v době rozhodování podle § 397 odst. 1 tr. ř. nacházela v předběžné vazbě podle § 396 odst. 1 tr. ř., tak příslušný krajský soud rozhodne o přeměně této vazby na vazbu vydávací (§ 397 odst. 3 tr. ř.).

Dále je třeba připomenout, že podle § 397 odst. 4 tr. ř. je proti rozhodnutím podle odstavců 2 a 3 přípustná stížnost, jež má odkladný účinek. Konečně pak podle § 397 odst. 5 tr. ř. je povinností příslušného předsedy senátu krajského soudu předložit věc Ministerstvu spravedlnosti po právní moci rozhodnutí uvedeného v odstavci 3. Má-li ministr spravedlnosti pochybnosti o správnosti rozhodnutí soudu, může věc předložit Nejvyššímu soudu k přezkoumání.

Podle názoru Nejvyššího soudu rozhodnutím podle § 397 odst. 3 tr. ř. se rozumí nejen rozhodnutí o vazbě vydávaného ve smyslu jeho vzetí do vydávací vazby či přeměně předběžné vazby na vazbu vydávací, ale také vlastní rozhodnutí o tom, že vydání je přípustné. Jedině na základě rozhodnutí o přípustnosti vydání lze vzít vydávaného do vazby (resp. změnit u něj povahu dalšího trvání vazby v extradičním řízení). Přitom podle názoru Nejvyššího soudu zákonodárce návaznost obou těchto rozhodnutí obsažených v citovaném ustanovení vyjadřuje (možná ne příliš vhodně) slovy: „Vysloví-li soud, že vydání je přípustné ...“. Jedině v závislosti na rozhodnutí o přípustnosti vydání lze aplikovat institut obligatorní vydávací vazby předvídaný tímto ustanovením. Bez rozhodnutí o tom, že vydání je přípustné, by nebylo možno vzít vydávaného do této vazby. Na tuto situaci pak pamatuje postup podle § 397 odst. 2 tr. ř., podle něhož rozhodnutí o nepřípustnosti vydání zpravidla odůvodňuje propuštění vydávaného nacházejícího se ve vazbě na svobodu. Lze tak dovodit, že rozhodnutí o vydávací vazbě (popřípadě o přeměně předběžné vazby ve vazbu vydávací) je podmíněno vyslovením, že vydání je přípustné. Na toto rozhodnutí pak obligatorně navazuje rozhodnutí o vazbě vydávaného. Odstavce 1 až 3 posuzovaného ustanovení tak nelze vykládat izolovaně, bez přihlédnutí k jejich vzájemné provázanosti. Na druhé straně nutno připustit, že výše citované znění ustanovení § 397 odst. 3 tr. ř. může být poněkud nejasné či nejednoznačné, zejména pokud se v něm výslovně neuvádí, že jeho obsahem je též vlastní rozhodnutí o přípustnosti vydání, což patrně vedlo Vrchní soud v Praze k závěru o nepřípustnosti stížnosti. Kromě již výše uvedeného nelze na podporu opačného právního názoru, než jaký zastává vrchní soud, přehlédnout ani to, že ustanovení § 397 odst. 1 tr. ř. zakotvuje především některé otázky procesního postupu při rozhodování o přípustnosti vydání, tzn. zejména kdo je oprávněn podat příslušný návrh, který soud o něm rozhoduje a v jaké formě soudního zasedání. I z tohoto pohledu Nejvyšší soud dospěl k závěru, že vlastní rozhodnutí o tom, že je vydání přípustné, se činí podle § 397 odst. 3 tr. ř., a proti tomuto rozhodnutí je podle § 397 odst. 4 tr. ř. stížnost přípustná. Bylo by také nelogické, aby v řízení o vydání do ciziny bylo možno stížností napadat pouze rozhodování o otázkách v zásadě procesní povahy (tj. rozhodování týkající se vazby vydávaného), zatímco meritorní rozhodování v tomto řízení (tj. zda vydávaný bude proti své vůli vydán z území České republiky do ciziny) by bylo vyloučeno z přezkumu v rámci dvouinstančního řízení. Přitom v případě rozhodnutí o přípustnosti vydání je vzetí vydávaného do vydávací vazby (popřípadě přeměna předběžné vazby ve vazbu vydávací) obligatorní. Takže i z tohoto pohledu by postrádalo smyslu, aby stížností bylo možno napadnout pouze výrok o vazbě, a nikoliv výrok o přípustnosti vydání, když výrok o vazbě je již „pouze povinným důsledkem“ rozhodnutí o tom, že vydání je přípustné. Přitom princip dvouinstančnosti řízení ve vztahu k meritu věci je charakteristickým znakem českého trestního procesu. Výklad zastávaný Nejvyšším soudem je evidentně ve prospěch vydávaného, neboť mu umožňuje nechat přezkoumat rozhodnutí soudu prvního stupně nadřízeným soudem. Takový výklad je též plně slučitelný s právem každého na účinné opravné prostředky (srov. čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, uveřejněné pod č. 209/1992 Sb.) a v důsledku toho koresponduje též s požadavkem na zabezpečení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 citované Úmluvy. Lze tak uzavřít, že proti rozhodnutí o přípustnosti vydání lze uplatnit řádný opravný prostředek – stížnost ve smyslu § 397 odst. 4 tr. ř. Stejně závěry platí, i pokud jde o rozhodnutí o nepřípustnosti vydání učiněné podle § 397 odst. 2 tr. ř.

S ohledem na výše uvedené závěry nejsou pak pochybnosti ani o tom, že Nejvyšší soud je oprávněn na podkladě opravného prostředku ministra spravedlnosti podaného podle § 397 odst. 5 tr. ř. přezkoumat správnost napadeného rozhodnutí o přípustnosti vydání.

Nejvyšší soud poté shledal námitky ministra spravedlnosti opodstatněnými, neboť napadeným usnesením nebyla respektována zásada speciality uplatňovaná ve vydávacím řízení. Podstata této zásady je v Evropské úmluvě o vydávání (uveřejněné pod č. 549/1992 Sb.), jež dopadá na extradiční řízení v této věci, vyjádřena v čl. 14 odst. 1 tak, že proti osobě, která byla vydána, nebude vedeno trestní stíhání, nebude odsouzena ani zbavena svobody z důvodu výkonu trestu nebo ochranného opatření pro jakýkoli jiný trestný čin spáchaný před jejím předáním než pro ten, pro který byla vydána. Tato zásada se vztahuje na skutek, nikoli na jeho právní posouzení. Pro správné vymezení trestného činu, pro který je osoba vydávána, je proto naprosto nezbytné popsat v rozhodnutí, které tvoří podklad pro vydání, skutek tak, aby nemohl být zaměněn s jiným. Popis skutku je ovšem třeba vzhledem k tomuto jeho významu uvést do výroku usnesení, neboť jen výrokem soud rozhoduje (srov. rozhodnutí pod č. 54/1995 a č. 49/1996 Sb. rozh. tr.).